היא תועבה ואין בניה תועבין *שני מצורעין שנתערבו קרבנותיהן זה בזה וקרב קרבנו של אחד מהן ומת אחד מהן השני מה תהא עליו אמר להן כותב נכסיו לאחרים והוי עני ומביא חטאת העוף הבא על הספק והאיכא אשם אמר שמואל כשקרב אשמו אמר רב ששת גברא רבה כשמואל לימא כי האי מילתא כמאן אי כר' יהודה *דאמר אשם קבעה וכיון דקבעה לה אשם בעשירות לא מצי מייתי חטאת בדלות דתנן *מצורע שהביא קרבן עני והעשיר או עשיר והעני הכל הולך אחר חטאת דברי ר' שמעון *ורבי יהודה אומר הכל הולך אחר אשם רבי אליעזר בן יעקב אומר הכל הולך אחר צפורים ואי כרבי שמעון דאמר חטאת קבעה אע"ג דלא קרב אשם ניתי אחר דהא שמעינן ליה לרבי שמעון דאמר לייתי ולתני *דתניא אמר ר"ש למחרת מביא אשמו ולוגו עמו ומעמידו בשער נקנור ומתנה עליו ואומר אם מצורע הוא הרי אשמו ולוגו עמו ואם לאו אשם זה יהא שלמי נדבה ואותו אשם טעון

שחיטתו

רש"י

היא תרעבה. במחזיר גרושתו כתיב (דברים כד) כי תועבה היא: השני מה תהא עליו. היאך יטהר לקדשים שאינו יודע איזה מצורע חבירו מי אע"פ שנתערבו קרבנותיהם זה יקרב לשם מי שהוא וזה יקרב לשם מי שהוא או אם מת האחד והיו שני הקרבנות בפניו היו הקרבנות תמים והוא מקריב קרבן אחר אבל עכשיו אינו יכול להקריב את זה שמא של מת הוא והוי חטאת שמתו בעליה וקרבן אחר נמי אינו יכול להביא שמא אותו שקרב היה שלו ונפטר ונמצא מביא חולין לעזרה ואינו יכול להתנות בנדבה שאין חטאת באה נדבה ואפי' לרבי שמעון דאמר לקמן אשם קרב מספק על תנאי אם הוא חייב אשם הרי זה לאשם ואם לאו הרי זה שלמי נדבה הני מילי אשם שמתן דמו דומה לשלמים אבל חטאת שאין מתן דמה דומה לשלמים אינו יכול להתנות ולומר אם קרבה חטאתי הרי חטאת זו שלמי נדבה דמתן דמה היכי ליעביד ליעביד ארבעה מתנות ולמעלה מחוט הסיקרא שמא שלמי נדבה נינהו ואם שתי מתנות ולמטה מחוט הסיקרא שמא חטאת הוא: והוי ליה עני. ורמאי להביא בדלות וחטאת העוף באה בספק ואין כאן משום מביא חולין בעזרה: והא איכא אשם. ששוה בעשיר ובעני והיאך הוא מביא אשם מספק דלמא מייתי חולין בעזרה: אמר שמואל. הך תקנתא דרבי יהושע כשהביא את אשמו קודם מיתת חבירו אבל אם לא קרב אין לו תקנה: אי כרבי יהודה. דאמר אין אשם בא על תנאי ומשום הכי ליכא תקנתא באשם: הא אמר אשם קבע. ואם קרב את אשמו לית ליה תקנתא בחטאת דאשם שהביא בעשירות קבע את שאר קרבנותיו בעשירות ואין יכול להביא את חטאתו עני: מצורע שהביא. אחד מקרבנותיו: והעשיר. עד שלא הספיק להביא את כולו או עשיר והעני: הכל הולך אחר חטאת. אם הביא חטאת בדלות מקריב נמי עולתו בדלות ואם בעשירות מקריב נמי עולה בעשירות: אחר אשם. אם כשהקריב אשמו היה עשיר יקריב את האחרים בעשירות: אחר צפורים. שתי צפרים חיות טהורות שהיה כהן מטהר בהם את המצורע שבעה ימים קודם תגלחתו ואלו קרבן הן ושוות בעשיר ובעני ואם באותה שעה היה עשיר מביא כל קרבנותיו בעשירות. וטעמא דכולהו מפרש בכריתות (ט.) אשר לא תשיג ידו בטהרתו* רבי שמעון סבר טהרתו דבר המכפרו ורבי יהודה סבר דבר המכשירו והיינו אשם שממנו נותן על הבהונות ורבי אליעזר סבר דבר הגורם לו טהרה ואלו נינהו צפורין: ואי כרבי שמעון. דאמר אשם לא קבע והלכך אפילו הקריב את אשמו כשהוא עשיר יכול להביא חטאת עני למה ליה לשמואל לאוקמי כשקרב אשמו כשהוא עשיר יכול להביא חטאת עני אפילו לא קרב נמי איכא תקנתא באשם לאתויי אשם מביתו ולומר אם קרבן שקרב של חבירי הרי זה שלי ואם שלי היה הרי זה לשלמים: למחרת. בספק מצורע קאי וקאמר למחר של טבילתו שהוא יום הבאת קרבנותיו מביא את אשמו כו':

שמיטתו

תוספות

היא תועבה ואין בניה תועבין. וא"ת מה צריך והא פרכינן לעיל ותומר דאלמנה לכהן גדול מה לאלמנה לכהן גדול שכן היא עצמה מתחללת וליכא למימר דלאו פירכא גמורה היא דהא על ידי הך פירכא הדר ביה בפ' החולץ (יבמות דף מד.) מהא דקאמר הכל מודים במחזיר גרושתו שהולד פגום מק"ו ותומר דאלמנה לכהן גדול ואומר אלא אי איתמר הכי איתמר ועוד קשה דבפ"ק דיבמות (דף יג:) קאמר רבי יוחנן בן נורי כיצד נעשה כדברי ב"ה שמתירין את הצרות לשוק בלא חליצה ויבום הולד פגום לדברי ב"ש ומנלן דהוי פגום אי מק"ו ותומר דאלמנה לכהן גדול איכא למיפרך כי הכא וי"ל היך קושיא בברייתא דנפקא לן הולד פגום בצרות לשוק מהיא תועבה ואין בניה תועבין מכלל דבעלמא אפילו בניה תועבין מיהו בשמעתא ליכא למימר דמשום הכי נקט האי קרא אע"ג דלא צריך משום דאשמועינן דאיצטריך ליה ר' יהושע למדרש בעלמא כגון ביבמה לשוק דבניה תועבין דבשמעתין דיבמות אית ליה לר' יהושע דהולד של צרות כשר לשוק דקאמר כמי צרות אני מעיד לכם וי"ל אי נמי משום דהיא הוא מפקינן הולד פגום משום דטומאה כתיב בה בעריות ואפי' למ"ד דלא קאי טומאה אלא אסוטה דכיון דאיעקר איעקר מ"מ לשון תועבה הוא אמינא דקאי נמי אכניס אי לאו היא א"נ הא דמייתי הכא קרא דהיא תועבה היינו משום דלא נילף מאלמנה לכהן גדול ומעבד וכותי דמתחלל כר' יהודה דבפ' בתרא דקדושין (דף עח.): **ומת** אחד מהן. תימה למאי דס"ד דלא קרב אשמו וכדבעי רב ששת לאוקמי בלא מת נמי הויא יכולין לשאול שילך יקרב השני הלא אינם יודעין מי נפטר כבר מקרבן ולמי יעשו מתן בהונות מדם האשם שלא קרב וי"ל יכולין לעשות לשניהם ואי משום סמיכה יקריבו בלא סמיכה משום תקוני גברא: **ומביא** חטאת העוף הבא על הספק. וקשה דבגיטין פרק כל הגט (דף כח:) גבי השולח חטאתו ממדינת הים ואוקמיה רב פפא בחטאת העוף היכי קאמר בתר הכי ולריבי ט' אבל חטאת העוף מספקא לא לייתי חולין לעזרה והא אמרינן בשמעתין דבאה על הספק וי"ל דהכא כשהמצורע לפנינו משום תקוני גברא מקריבין אותו אספקא הואיל ואינו יכול לתקן בענין אחר אבל התם שהבעלים במדינת הים אם היה מת אין בו דין חטאת להיות קרב ואזו לא יקריבוהו מספק: **דתנן** מצורע שהביא קרבן עני וכו'. דהכא גרסי' ואע"ג דדברי ר' אליעזר אינן שנויין במשנה לא הוה להאריך ולומר תניא על דבריו הואיל ולא היה צריך לדבריו כ"כ אלא לדברי ר"ש ור"י אבל בערכין פרק השג יד (דף יז:) קאמר תניא ר' אליעזר בן יעקב אומר כו' ושלשתן מקרא אחד דרשו: **למחרת** מביא אשמו ולוגו עמו. פירש"י בספק מצורע איירי (א) למחרת טבילתו שהוא יום הבאת קרבנותיו והך ברייתא מייתי לה בזבחים פ' התערובת (דף ע.) ושם פי' רש"י למחרת ביום שמיני לצרעתו וה"נ מייתי לה במנחות פרק בתרא (דף קה.) ופי' רש"י שם למחרת ביום ס"א והכל אחד הוא שיום ס"א במקום שמיני לצרעתו אלא שהוצרך להתאחר ס' יום משום דשמא נזיר טמא הוא ואזו תגלחת שניה שלו והכי מתניא בתוספתא דנזיר ספק נזיר טמא ספק נזיר טהור אבל ודאי נזיר היה ספק מצורע טמא ספק מצורע טהור אבל ודאי מצורע היה פירוש הוא יודע שהיה נזיר אבל אינו יודע אם נטמא למה או לאו וכן יודע הוא שמצורע היה אבל אינו יודע אם (ב) נטמא בצרעתו אי לאו אוכל בקדשים לאחר ס"א יום ושותה יין ומטמא למתים לאחר מאה וכ' יום כיצד אומרים לו נזיר טמא אתה וצריך אתה לעשות כל דין נזיר טמא ולאחר תתחיל נזירות טהרה הוא ושנה. וגלח והביא קרבן מנה ז' והוה ושנה ומבקש גלח אומר לו טהור אתה ואין טהור מגלח פאות. מל' יום פירוש שמא נזיר טהור אתה לא ומנה כ"ג פירוש כדי להשלים ל' מנה ל' ובקש גלח אומרים לו נזיר טהור אתה ואי אתה מגלח אלא על הדמים פירוש עד שיזרק הדם עליו מאחד מקרבנותיו שהוא מביא ג' בהמות חטאת עולה ושלמים ואין מעכב אותו מלגלח אלא אחד מהן כיצד הוא עושה מביא עולת בהמה ומתנה אם טהור הוא זו חובה ואם לאו נדבה ובשיזורק דמה יכול לגלח פירוש לכך יתנה מן העולה ולא מן החטאת שאין חטאת בהמה באה על הספק וכן לא על השלמים שהשלמי נזיר טעונים תנופה והוא ספק מצורע ואינו יכול להניף ועוד שהן טעונין לחם חרוץ בשלה ואין שלמים כלום באין נדבה הילכך אין יכול להתנות שיהיה מוכשר לגלח אלא בזריקת דמי העולה כיצד יעשה להחמיר עליו מביא פיילי חרס חדשה ונותן לתוכה רביעית מים חיים ומביא צפור דרור פירוש כדרך כל המצורעים בתגלחת הראשונה וחטאת העוף כדין טמא פירוש דשמא נזיר טמא הוא והתגלחת זו של טומאה היא ואין מתחיל נזירות טהרה עד שיביא חטאת טומאה שחטאתו מעכבתו אבל אשמו אינו מעכבו וישאל אותו

עד

נר מצוה

נח א מיי' פט"ו מהל' איסורי ביאה הל' ג:

נט ב מיי' פ"ה מהל' מחוסרי כפרה הל' י"ג:

ס ג מיי' שם הל"ט ופי' כ"ים:

גמ' פ"ד מ"ג

תוספי הרא"ש

א"ל היא תועבה ואין בניה תועבין. תימה למה לי קרא כיון דק"ו דאלמנה פריכא היא פירכא גמורה היא דבפ' החולץ חזר בו רב יוסף מדבריו מתוקם ירבא ואגבי הכל מודים במחזיר גרושתו דהולד פגום ור' יהושע נמי לא חשיב ליה פירכא דסבר בני צרות דב"ה לב"ש דקאמר התם מעידני בכם. וי"ל דאיצטריך לטמור היא תועבה ואין בניה תועבין דלא תימא בניה תועבין משום דכתיב בית טומאה בעריות כדאמרינן בפ"ק דיבמות ואפי' רבנן דר' יוסי בן כפר דדרשינן לרבות סוטה ונאסרת הא אמרינן אין מקרא יוצא מידי פשוטו ואפי' למ"ד כיון דאיעקר איעקר מ"מ שפיר איצטריך היא תועבה דלא תימא דאמחזיר גרושתו נמי קאי: השני מה תהא עליו. שאילו היה חי מצורע חבירו זה יקרב לשם מי שהוא וזה יקרב לשם מי שהוא: ואפי' לא קרב אשמו כרבעי רב ששת לאוקמי ויכול לעשות מכל אחד ואחד מתן בהונות לשניהם ואי משום סמיכה יקריבוהו בלא סמיכה משום תקוני גברא: דתנן מצורע שהביא קרבן עני והעשיר כו'. ומשנה היא בפרק בתרא דמסכת נגעים אבל מילתא דר' אליעזר ב"י לא מיתניא התם ובברייתא היא מילתיה דר' אליעזר ב"י ובמס' ערכין פרק השג יד בתר דמייתי מתניתין דפליגי בה ר' שמעון ור' יהודה קאמר ותניא ר' אליעזר ב"י אומר הכל הולך אחר הצפורים ופי' התם דשלשתם מקרא אחד דרשו ואע"פ שלא היה צריך כן אלא מילתיה דר' יהודה ור' שמעון נידוק ליה להביא כולה פלוגתא דהך מילתא: ואם לאו אשם זה יהא שלמי נדבה. ותימה והיכי מצי מתנה בשלמים והלא צריך לקבל דמו של זה האשם כדאמרינן בריש איזהו מקומן דשני כהנים מקבלין את דמו אחד ביד ואחד בכלי ואם שלמי' קא עבר מדאורייתא כדאמרינן בפ"ב דזבחים שצריך לקבל כל דמו של הזבח. וי"ל דהתקני' גברא שאני כדאיתא בפ' התערובות:

[קדושין עו.] יבמות יח: מד:

נ"א תאמר

עיין פי"ד מ"ל ערכין יב כריתות ט:

[נ"ל רבי]

נזיר ס. זבחים ע. מנחות קה.

[ויקרא יד]

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה למחרת וכו' בספק מצורע איירי דקאמר למחרת טבילתו שהוא יום הבאת קרבנותיו מביא את אשמו כו' והך ברייתא: (ב) בא"ד אינו יודע אם נטמא בצרעתו אי לאו:

מוסף רש"י

היא תרעבה. כלומר כעונש עבירה (קדושין עז.).

ואין בניה תרעבין. דאין בנה הימנו פסולה לכהונה (יבמות יא:).

הכל הולך אחר חטאת. אם הביא חטאת בהמה בעשירות, מביא נמי עולת בהמה, ואם הביא חטאת העוף בעניות, אע"פ שהעשיר מביא נמי עולה בעניות (ערכין יז:).

אחר צפורים. שתי צפורין חיות שהוא מביא לצורך טהרה קודם תגלחת, אם בשעה שהוא עליו הוי עני, מביא בעניות קרבנותיו, ואם באותה שעה היה עשיר מביא כל קרבנותיו בעשירות (שם). למחרת. בספק מצורע מוחלט ופסק אינו מוחלט קאי, למחרת ביום השמיני (זבחים ע.). בתוספתא דנזירות קתני לה, מי שהיה ספק נזיר טמא וספק טהור, ספק מצורע מוחלט טמא ספק טהור, אוכל בקדשים אחר ס' יום כו', ר"ש אומר למחר של יום ששים מביא אשמו כו' (מנחות קה.).